

Уже п'ять років на Львівській залізниці успішно функціонує Лікарняна каса, створена з ініціативи керівництва магістралі та дорожньої профспілкової організації для зміцнення матеріальної бази галузевої медицини та покращення медичного обслуговування залізничників. За цей порівняно невеликий період часу громадська організація довела свою ефективність. Аналізуючи результати роботи Лікарняної каси Львівської залізниці, чимало фахівців висловлюють думку, що цей досвід може стати основою для реформування системи охорони здоров'я в Україні. А починалося все з ретельного вивчення та узагальнення передового досвіду діяльності закордонних аналогів, де лікарняна каса функціонує вже тривалий час і є базовою складовою державної політики у галузі охорони здоров'я. Серед таких держав – Ізраїль. Нещодавно в Ізраїлі побував досвідчений залізничник, голова профспілкового комітету моторвагонного депо Львів Роман Морда. Роман Ількович мав невідкладну потребу скористатися послугами ізраїльської медицини. За нагоди він поцікавився досвідом і принципами роботи лікарняної каси в державі, яка славиться на весь світ своїми медичними закладами, кваліфікованими фахівцями і широким спектром та високою якістю медичних послуг.

– Перша новина, яка мене здивувала під час перебування в Ізраїлі, стосувалася того, що всі громадяни цієї країни є членами лікарняної каси, – розповідає Роман Морда. – Очевидно, саме цю форму медичного страхування було взято за основу

Усі громадяни Ізраїлю – члени лікарняних кас

Нотатки з досвіду страхової медицини в Ізраїлі

ня спочатку у кваліфікаційних комісіях, які дуже прискіпливо і професійно вимогливо розглядають кожен окремий випадок. Якщо виникає підозра, що діагноз був встановлений неточно, а в комплексі лікування є хоча б один лікарський засіб, який не дав позитивного результату, а навпаки – міг завдати шкоди хворому, то це обертається великими неприємностями

для лікаря і медзакладу, у якому він працює. Така практика серед іншого свідчить про те, що лікарняною касою на професійних засадах керують не лише вправні менеджери, а й кваліфіковані медики-юристи. Із розмови з досвідченим медиком, професором, що походить із Вінниці, але тривалий час проживає в Ізраїлі і працює у відомому медичному закладі, я довідався, що свого часу у місцевій системі охорони здоров'я теж було чимало недоліків і відповідно багато нарікань та недовіри з боку людей. І саме лікарняна каса почала наводити порядок, виступаючи на боці застрахованої особи у судових процесах. Якщо через суд доведено, що під час лікування

випить приблизно 7,5 тисячі шекелів, тобто трохи більше двох тисяч доларів. Із тієї мінімальної зарплатні на особисті потреби людині залишається майже 50 відсотків, решта йде на сплату різних податків, у тому числі і за медичне страхування. Щодо медиків, то розмір їхньої зарплатні залежить від стажу, рівня кваліфікації тощо. Скажімо, заробітна плата завідувача відділу у великій клініці сягає до 120 тисяч шекелів. У лікаря-початківця платня приблизно удесятеро менша.

Є ще одна цікава особливість: в Ізраїлі кожен молодий лікар може офіційно відкрити власний рахунок у банку, на який будь-яка юридична чи фізична особа може перераховувати кошти як подяку за якісно надані послуги. Проте лікар може використати їх тільки для підвищення власної кваліфікації, тобто для навчання, стажування тощо. Тоді як витратити бодай частину з них на особисті потреби він не має права.

– Чи помітили Ви якісь недоліки в системі медичного страхування в Ізраїлі?

– Думаю, основний недолік стосується дещо іншого аспекту: люди іноді нарікають, що їм доводиться місяць чи навіть більше чекати в черзі на отримання того чи іншого виду медичних послуг. Я був здивований, адже країна невелика, лікарень удосталь... З'ясувалося, що така ситуація виникає через дуже розвинутий в Ізраїлі "лікувальний туризм". Особливо багато людей приїжджають на лікування в Ізраїль із колишніх республік СРСР та Центральної Європи.

– Чи потрібно приїжджати купувати той чи інших страховий поліс?

– Ні, вони не купують полісів, а оплачують усі послуги за встановленими тарифами. Зрозуміло, що вартість цих послуг для приїжджаних є вищою, ніж для місцевих членів лікарняної каси.

– Тема ліків, не лише їхньої вартості, а й наявності, в Україні – питання досить гостре. Як дає собі раду з цією проблемою лікарняна каса в Ізраїлі?

– В Ізраїлі такої проблеми нема, бо

у сфері реалізації медичних препаратів панує сувора дисципліна. Я був дуже здивований, коли зайшов в одну з місцевих аптек, аби купити за рецептом ліки. Їх вартість видалася мені доволі низькою, але при розрахунку касир попросила мене показати посвідчення члена лікарняної каси. З'ясувалося, що каса має власну і доволі розгалужену мережу аптек, де ціна ліків на 40-50 відсотків нижча, ніж у мережі загального аптечного забезпечення. Ще одна особливість полягає в тому, що виписаний рецепт дійсний день, два, максимум три дні, щоб виключити можливість повторного використання або підробки. Крім того, в аптеці листок рецепта сканується, або робиться його ксерокопія.

– Що з цього досвіду, на Вашу думку, було б корисно запозичити нашій залізничній Лікарняній касі?

– Наприклад, схему забезпечення ліками. Було б логічно, якщо лікарняна каса оплачує ліки, то вона повинна знати їхню початкову ціну і мати можливість контролювати її на етапі придбання. Ще в Ізраїлі доволі розвинута форма надання медичної допомоги в режимі денного стаціонару. Нею користуються всі, хто не потребує стаціонарного лікування, тобто пацієнт удень приходить на необхідні процедури, а ночує вдома. Цей приклад доволі актуальний для наших реалій. Адже наша Лікарняна каса серед іншого виділяє кошти на харчування хворих, тож достатньо подивитися, скільки людей зранку приходить у лікарняну їдальню на сніданок, а скільки увечері – на вечерю, і стає очевидним той факт, що частина коштів витрачається нерационально.

Маю сумніви і щодо раціонального використання сучасного та дороговартісного обладнання у наших лікарнях: закупили той чи інший прилад, закріпили за ним одного чи двох лікарів, і кожен дві-три години

“У сфері реалізації медичних препаратів панує сувора дисципліна... Каса має власну і доволі розгалужену мережу аптек, де ціна ліків на 40-50 відсотків нижча, ніж у мережі загального аптечного забезпечення”.

“Послуги, гарантовані коштами лікарняної каси, стосуються не лише медичного обстеження та лікування. Наприклад, лікарняна каса відшкодовує половину вартості проїзду від дому до медичного закладу тяжкохворих пацієнтів, людей похилого віку чи навіть осіб, які проживають на значній відстані від медзакладу”.

як найбільш доступну, прозору структуру, яка виправдала себе на практиці. Система сплати внесків є солідарною: якусь частину (фіксовану) платить держава, іншу (теж фіксовану) роботодавцеві, решту – застрахована особа. До речі, існує кілька видів страхових полісів, тож застрахована особа має можливість обрати собі будь-який із них за бажанням. Вони відрізняються за розмірами частки внесків, які сплачує застрахована особа, і відповідно за спектром медичних послуг, на які в разі потреби вона може розраховувати.

Скажімо, третій (найвищий) рівень гарантує повне медичне забезпечення в будь-якій клініці Ізраїлю. Не виникає проблем, якщо застрахована особа побажає лікуватися в іноземній клініці. У такому випадку лікарняна каса повністю відшкодовує витрати на лікування незалежно від того, де надавалися медичні послуги.

Цікаво, що послуги, гарантовані коштами лікарняної каси, стосуються не лише медичного обстеження та лікування. Наприклад, я зауважив, що біля медичного закладу відбувається жвавий рух таксі. Згодом з'ясував, що їхніми послугами часто користуються пацієнти, адже лікарняна каса відшкодовує половину вартості проїзду від дому до медичного закладу тяжкохворих пацієнтів, людей похилого віку та осіб, які проживають на значній відстані від медзакладу.

Хочу наголосити, що там увесь процес лікування організований таким чином, аби у підсумку пацієнт повністю одужав. Ізраїльська медицина навіть не допускає думки про початок лікування, медикаментозного чи іншого, якщо першочергово не встановлений точний діагноз. Такий стан речей продиктований високою відповідальністю за халатність і лікарську помилку, адже лікарняна каса наділена доволі широкими повноваженнями і має право оскаржити рішення лікаря або процедуру лікування

“В Ізраїлі кожен молодий лікар може офіційно відкрити власний рахунок у банку, на який будь-яка юридична чи фізична особа може перераховувати кошти як подяку за якісно надані послуги. Проте лікар може використати їх тільки для підвищення власної кваліфікації, тобто для навчання, стажування тощо. Тоді як витратити бодай частину з них на особисті потреби він не має права”.

лікар припустився помилки, яка могла або завдала шкоди здоров'ю пацієнта, рішенням суду застрахована особа отримує чималу грошову компенсацію, а лікаря скеровують на кваліфікаційну комісію, яка у випадку доведення провини медика може позбавити його дозволу на лікарську практику терміном на п'ять, сім, десять років і навіть пожиттєво. Якщо фактично з'ясовано, що кваліфікація лікаря не відповідає його диплому, то в судовому порядку його диплом може бути анульований.

– Мабуть, високим в Ізраїлі є не лише рівень відповідальності медиків, а й оплата їхньої праці?

– Мінімальна зарплата в Ізраїлі стано-

на день на ньому працює. Так не повинно бути. Приведу приклад із того ж Ізраїлю: тут операційні обладнані за останнім словом техніки і працюють 22 години на добу. За чергою через них проходять різні лікарі і пацієнти, а обладнання працює усі 22 години і приносить гроші, які були витрачені на його закупівлю та для фінансування інших потреб. Крім того, усі медичні заклади за їхнім профілем і можливостями занесені в єдину базу. Це особливо актуально, якщо пацієнта з якихось причин не змогли включити в чергу на проведення тої чи іншої операції. Аналіз бази даних у режимі реального часу показує, чи є вільна операційна в якомусь із закладів, і з'являється можливість відразу зарезервувати її на конкретну дату і час для цього пацієнта. Думаю, що і в нас було б доцільно запровадити такий принцип роботи, за яким, скажімо, наша центральна лікарня тримала б зв'язок з аналогічними медичними центрами в усіх куточках країни, що мають сучаснішу апаратуру за певними напрямками лікування, і за потреби могла б скерувати хворого туди, натомість приймаючи пацієнтів, що потребують для діагностики і лікування сучасного обладнання, яким володіє наша лікарня.

За попередні роки наша галузева медицина запозичила багато позитивного та ефективного зі закордонного досвіду, і створення Лікарняної каси на Львівській залізниці – це один із промовистих прикладів. Звичайно, що роботи для подальшого розвитку та вдосконалення цієї системи медичного страхування ще багато, але перспективна, що її перспектива та ефективність на конкретному прикладі Львівської залізниці варта уваги на найвищому рівні, у масштабі державної політики з питань охорони здоров'я.